

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

ദുഃഖിതേന രാജ്ഞാ സാഞ്ജലിബന്ധം കൗസൽയായാഃ
പ്രസാദനം കൗസൽയയാ തസ്യ പാദയോഃ പ്രണിപത്യ
ക്ഷമാപ്രാർഥനം

ഏവം തു ക്രുദ്ധയാ രാജാ
രാമമാത്രാ സശോകയാ |
ശ്രാവിതഃ പരുഷം വാക്യം
ചിന്തയാമാസ ദുഃഖിതഃ || 2.62.1 ||

ചിന്തയിത്വാ സ ച നൃപോ
മോഹവ്യാകുലിതേന്ദ്രിയഃ |
അഥ ദീർഘേണ കാലേന
സംജ്ഞാമാപ പരന്തപഃ || 2.62.2 ||

സ സംജ്ഞാമുപലഭ്യൈവ
ദീർഘമുഷ്ണം ച നിഃശ്വസൻ |
കൗസൽയാം പാർശ്വതോ ദൃഷ്ട്വാ
തതശ്ചിന്താമുപാഗമത് || 2.62.3 ||

തസ്യ ചിന്തയമാനസ്യ
പ്രത്യഭാത് കർമ ദുഷ്കൃതം |

യദനേന കൃതം പൂർവ -

മജ്ഞാനാച്ഛബ്ദവേധിനാ || 2.62.4 ||

അമനാസ്തേന ശോഭേന

രാമശോഭേന ച പ്രഭുഃ |

ദ്വാഭ്യാമപി മഹാരാജഃ

ശോകാഭ്യാമഭിതപ്യതേ || 2.62.5 ||

ദഹ്യമാനസ്തു ശോകാഭ്യാം

കൗസൽയാമാഹ ദുഃഖിതഃ |

വേപമാനോഽഞ്ജലിം കൃത്വാ

പ്രസാദാർഥമവാങ്മുഖഃ || 2.62.6 ||

പ്രസാദയേ ത്വാം കൗസൽയേ

രചിതോഽയം മയാഞ്ജലിഃ |

വത്സലാ ചാനൃശംസാ ച

ത്വം ഹി നിത്യം പരേഷ്വപി || 2.62.7 ||

ഭർതാ തു ഖലു നാരീണാം

ഗുണവാൻ നിർഗുണോഽപി വാ |

ധർമം വിമൃശമാനാനാം

പ്രത്യക്ഷം ദേവി ദൈവതം || 2.62.8 ||

സാ ത്വം ധർമപരാ നിത്യം

ദൃഷ്ടലോകപരാവരാ |

നാർഹസേ വിപ്രിയം വക്തും

ദുഃഖിതാപി സുദുഃഖിതം || 2.62.9 ||

തദ് വാക്യം കരുണം രാജ്ഞഃ

ശ്രുത്വാ ദീനസ്യ ഭാഷിതം |

കൗസൽയാ വ്യസൃജദ് ബാഷ്പം
പ്രണാലീവ നവോദകം || 2.62.10 ||

സാ മുർധ്നി ബദ്ധ്വാ രുദതീ
രാജ്ഞഃ പദ്മമിവാഞ്ജലിം |
സംഭ്രമാദബ്രവീത് ത്രസ്താ
ത്വരമാണാക്ഷരം വചഃ || 2.62.11 ||

പ്രസീദ ശിരസാ യാചേ
ഭൂമൗ നിപതിതാസ്ഥി തേ |
യാചിതാസ്ഥി ഹതാ ദേവ
ക്ഷന്തവ്യാഹം നഹി ത്വയാ || 2.62.12 ||

നൈഷാ ഹി സാ സ്ത്രീ ഭവതി
ശ്ലൗഘനീയേന ധീമതാ |
ഉഭയോർലോകയോർലോകേ
പത്യാ യാ സമ്പ്രസാദൃതേ || 2.62.13 ||

ജാനാമി ധർമം ധർമജ്ഞ
ത്വാം ജാനേ സത്യവാദിനം |
പുത്രശോകാർതയാ തത്തു
മയാ കിമപി ഭാഷിതം || 2.62.14 ||

ശോകോ നാശയതേ ധൈര്യം
ശോകോ നാശയതേ ശൂര്യം |
ശോകോ നാശയതേ സർവം
നാസ്തി ശോകസമോ രിപുഃ || 2.62.15 ||

ശക്യമാപതിതഃ സോഽഘം
പ്രഹാരോ രിപുഹസ്തതഃ |

സോഽധുമാപതിതഃ ശോകഃ

സുസൂക്ഷ്മോഽപി ന ശക്യതേ || 2.62.16 ||

വനവാസായ രാമസ്യ

പഞ്ചരാത്രോഽത്ര ഗൺയതേ |

യഃ ശോകഹതഹർഷായാഃ

പഞ്ചവർഷോപമോ മമ || 2.62.17 ||

തം ഹി ചിന്തയമാനായാഃ

ശോകോഽയം ഹൃദി വർധതേ |

നദീനാമിവ വേഗേന

സമുദ്രസലിലം മഹത് || 2.62.18 ||

ഏവം ഹി കഥയന്ത്യാസ്തു

കൗസൽയായാഃ ശുഭം വചഃ |

മന്ദരശ്മിരഭൂത് സൂര്യോ

രജനീ ചാഭ്യവർത്ത || 2.62.19 ||

അഥ പ്രഹ്ലാദിതോ വാക്യൈ -

ർഭേവ്യാ കൗസൽയയാ നൃപഃ |

ശോകേന ച സമാക്രാന്തോ

നിദ്രായാ വശമേയിവാൻ || 2.62.20 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||